

MITÄ VOIDAAN TEHDÄ KANSANVALISTUKSEN HYVÄKSI

Länsivaltioissa on levinnyt paljonkin mätiä ennakkoluuloja, joista pyhä Venäjänmaamme on vapaa. Siellä luullaan esimerkiksi, ettei valtaviin yleisten kirjastojen, joissa on satoja tuhansia ja miljoonia niteitä, tarvitse olla suinkaan vain niiden pienten tiedemiesryhmien tai tiedemiehinä esiintyvien yksinomaisuutena, jotka niitä käyttävät. Siellä asetetaan kummallinen, käsittämätön ja barbaarinen tehtävä — tehdä nuo äärettömät, mittaamattoman suuret kirjastot sellaisiksi, että niitä voisivat käyttää, ei tiedemiesten, professorien y.m.s. erikoisalentuntijain ahdas ammattikunta, vaan joukot, rahvas, katuyleisö.

Mikä kirjastotoimen häpäiseminen! Mikä „järjestyksen” puute, „järjestyksen”, jolla me voimme oikeutetusti ylpeillä. Niiden sääntöjen asemesta, joita kymmenkunta virkamiesvaliokuntaa pohtii ja laatii keksien satoja muodollisuuksia ja rajoituksia kirjojen käyttämiselle, — kohdistetaan huomio siihen, että yksinpä *lapsetkin* voisivat käyttää rikkaita kirjakokoelmia; huolehditaan siitä, että lukijat voisivat kotonaan lukea valtiolle kuuluvia kirjoja; yleisen kirjaston ylpeytenä ja kunniana ei pidetäkään sitä, kuinka paljon sillä on harvinaisuuksia, kuinka paljon sillä on joitakin XVI vuosisadan julkaisuja tai X vuosisadan käsikirjoituksia, vaan sitä, *kuinka laajasti* kirjat kiertävät *kansan* keskuudessa, kuinka paljon on saatu uusia lukijoita, kuinka nopeasti tyydytetään jokainen kirjatilaus, kuinka paljon kirjoja on lainattu kotiin luettavaksi, kuinka paljon lapsia on saatu lukemaan kirjoja ja käyttämään kirjastoa... Kummallisia ennakkoluuloja on levinnyt länsivaltioissa, eikä voida olla iloitsematta siitä, että meidän holhousviranomaisemme varjelevat meitä niin

isällisesti ja perusteellisesti noiden ennakkoluulojen vaikutukselta, varjelevat rikkaita yleisiä kirjastojamme katuyleisöltä, rahvaalta!

Edessäni on New Yorkin yleisen kirjaston toimintaker-tomus vuodelta 1911.

Sinä vuonna New Yorkin yleinen kirjasto siirrettiin kahdesta vanhasta rakennuksesta yhteen uuteen rakennukseen, joka on kaupungin rakennuttama. Kirjojen kokonaisuus käsittää nykyisin suunnilleen kaksi miljoonaa nidettä. Sattui niin, että ensimmäinen kirja, mikä asiakkaita varten olevaan lukusaliin pyydettiin, oli venäjänkielinen kirja. Se oli N. Grotin teos: „Aikamme siveelliset ihanteet”. Kirjan tilauslappu annettiin klo 9.08. Kirja toimitettiin lukijalle klo 9.15.

Vuoden aikana kirjastossa kävi 1.658.376 henkilöä. Kirjaston lukusaliin oli kirjoittautunut 246.950 lukijaa, jotka olivat ottaneet luettavakseen 911.891 nidettä.

Mutta tämä on vasta vähäinen osa kirjaston *kirjojen kierrosta*. Eiväthän kaikki voi käydä kirjastossa. Valistustoimen asiallisen järjestelyn mittana on se, kuinka paljon kirjoja lukijoille lainataan kotiin, minkälaiset mukavuudet turvataan *väestön enemmistölle*.

New Yorkin yleisellä kirjastolla on New Yorkin kolmessa kaupunkipiirissä, Manhattanissa, Bronxissa ja Richmondissa (joiden yhteinen väkiluku on miltei *kolme* miljoonaa henkilöä), *neljäkymmentä kaksi* haaraosastoa, ja piakkoin niitä tulee olemaan 43. Samalla pidetään jatkuvasti silmällä sitä seikkaa, että jokaisella asukkaalla olisi korkeintaan *kolmen neljännesvirstan* — s.o. korkeintaan 10 minuutin kävelymatka kotoaan yleisen kirjaston haaraosastoon, joka on kaikenlaisten kansanvalistuslaitosten ja -järjestöjen *keskus*.

Vuoden 1911 aikana lainattiin kotiin lähes *kahdeksan miljoonaa* — 7.914.882 nidettä, mikä on neljäsataa tuhatta enemmän kuin vuonna 1910. Jokaista sataa asukasta kohden, kaikki ikäluokat ja molemmat sukupuolet mukaan laskettuna, tulee 267 kirjaa, jotka vuoden aikana lainattiin kotiin luettavaksi.

Yksikään kirjaston 42 haaraosastosta ei rajoitu ainoastaan siihen, että tarjoaa mahdollisuuden lukea paikan päällä käsikirjoja ja saada kirjoja kotiin, vaan niiden huoneistoissa

pidetään iltaluentoja, yleisiä kansankokouksia ja harkiten järjestettyjä huvitilaisuuksia.

New Yorkin yleisessä kirjastossa on itämaisilla kielillä julkaistuja kirjoja noin 15.000 teosta, juutalaisten kielellä noin 20.000, slaavilaisilla kielillä noin 16.000. Keskusluku-salissa on *avoimilla* hyllyillä kaikkien yleisesti ja vapaasti käytettävissä noin 20.000 nidettä.

Lapsia varten New Yorkin yleinen kirjasto on järjestänyt erikoisen lukusalin — keskuslukusalin ja vähitellen sellaiset avataan myös haaraosastojen yhteyteen. Kirjastonhoitajat pitävät kaikkinaista huolta lasten mukavuuksista ja antavat heille ohjeita. Kaikkiaan lapset olivat lainanneet kirjoja kotiin 2.859.888 nidettä eli miltei kolme miljoonaa (enemmän kuin kolmannes kokonaismäärästä). Kirjastotalolla käyvien lasten luku oli 1.120.915.

Mitä kirjojen kadottamiseen tulee, niin New Yorkin yleinen kirjasto laskee, että kadonneiden kirjojen luku on 70—80—90 kirjaa jokaista 100.000 kotiin lainattua kirjaa kohti.

Sellainen järjestys on New Yorkissa. Entä meillä?

„Rabotshaja Pravda“ № 5,
heinäkuun 18 pnä 1913
Allekirjoitus: W.

Julkaistaan „Rabotshaja Pravda“ lehden
tekstin mukaan